

LA AURORA

Semanario Bilingüe.--Se publica los sábados

PRECIOS DE SUSCRIPCIÓN

En las Baleares... 1'00 peseta trimestre.
En las provincias... 1'50 » »
Extranjero... 2'00 » »

REDACCIÓN Y ADMINISTRACION

AMADOR N.º 22. MANACOR

Anuncios y comunicados á precios convencionales

PUNTOS DE SUSCRIPCION

En la Administración de este periódico.

Parla en Revenjoli. Escoltan y ciren.

Axabucs

N' haurem de donar a uns quants d'estornells, perquè los se tenen massa merescuts. I si 'ls-e cou, ja bufarán... si tenen bufera.

I.

EN CANALEJAS, EN MURRI,
I EN PEY ORDÉIX.

En Canalejas ja'l conexen més que's mal temps. En Murri ja no 'l conexereu tant. Es un capellà *descapellat*, vuy dir, que 'l Papa el va haver d'escornunicar i llevarli sa missa per heretje i rebello. Es un des caporals d'ets heretjes *modernistes*, que son uns polissardos de marca, que ab capa de bons homes volien desfexurar sa Relligió, dexantla com un jonc de fuyes, reduintla a un joc de paraules, a un desvariety ridícul. Allá ont han fet matx aqueys heretjes es a Itàlia, a France, a Alemanya, a Austria. A Espanya, gràcies a Deu, només mos n' es arribat qualque esquix. El Papa les va haver de condemnar, les va haver de singlar granat. Un des qui varen rebre més, va esser aquex Murri, que, veentse escornunicat, en lloc d'entrar en reflexió, se posá més fort a n-ets óros; ha penjats ets hàbits, i se 'n va alloure com un alicorn per allá ont té 's cap girat, i per cert que no 'l gira a cap cosa bona.—Idó aquest cap-esflorat se n' es vengut a Espanya per estudiar sa questió anticlerical, i escriure barbaridats a n-es paperots esquinsats d' Itàlia. I ¿qu' ha fet ell tot d' una d' esser a Madrid? S' es presentat a n-En Canalejas, que l' ha rebut com si fos un personatge polític de primera talla, i han tenguda un' entrevista de devers dues hores. I En Canalejas no ha volgut dir a n-es periodistes lo que rallaren ells dos per que 's periodics catòlics no li anassen ab cinc sous quatre sous.

I diuen es periodics qu' En Murri está encantat des cas que fan d' ell sa gent des Govern (i gent ab gent, i el dimoni ab so seu parent), i que 'l veuen per carrers, plases i cassinos acompanyat d' En Pey Ordéix, En Ferrandiz i altres capellans *descapellats*.

¡Quant es bon ver que no s' apleguen fins que s' assemblen!

¡En Pey Ordeix i En Ferrandiz acompanyant En Murri!

En Ferrandiz es un capellà de l' engán qui escrivia herejies i brutors dalt es periodics contraris de Deu i de l' Església, i que no hi va haver manera, per més que hu prová s' Autoritat Esglesiástica, de tornar-lo a n-es bon camí, i

no hi va haver més remey que llevarli sa missa i escornunicarlo; i seguex escriguent herejies i brutors dalt es periodics més esquinsats i perduts de Madrid.

En Pey Ordéix encara es pitjor qu' En Ferrandiz. Comensá, essent seminarista de Vich, per integrista furiós, que tenia per lliberals i heretjes es qui no eren del *Siglo Futuro*, revolucionant es seminaristes contra 's superiors; per lo qual el Bisbe d' allá l' engegá des Seminari; i ab sa seua hipocresia i presentantse com un mártir de ses idees integristes, va sebre enganar el Bisbe d' Osma, que l' arribá a ordenar de sacerdot, i se posá a escriure dalt el *Siglo Futuro* uns articles anti-liberals tant forts i exagerats, que foren sa llavor de tot lo qu' havia d' escriure més tart dalt *El Urbión*, que comensá per intecrista flametjant, i acabá per haverlo de condemnar una partida de Bisbes, i finalment el condanná 'l Papa.

Com ja havia posats tots es fonaments des seu sistema que 's Bisbes i el Papa li condemnaren, haventlos posats sense que se 'n temessen es seus partidaris, qu' eren ets integristes més calents, pero més curts de gambals, se barayá ab En Nocedal, i en digué de ferestes contra aquest, que si havia faltat, era per esser estat massa condescendent ab ses exageracions d' En Pey, dexant n' hi publicar primer dalt *El Siglo Futuro* i alabantli més envant *El Urbión*. Barallats ab En Nocedal, uns integristes seguiren aquest, pero ets altres se 'n anaren ab En Pey, ben segurs d' aquest havia de salvar des lliberalisme l' Església de Deu i netejarla de tal taca dexantla com una plata. I per axó li abocaven diners i més diners. Ab manco de dos anys, entre 's periódic *El Urbión* i es follets i llibres qu' escrivia contra 's Bisbes que 'l condemnaven i sa vida regalada que 's donava, VA FONDRE MÉS DE CENT MIL PESSETES. Ses condemnacions des Bisbes ja li foren un cop fatal, que feu obrir ets uys a molts des seus partidaris, que 'ls-e tenien molt cluts. Sa condemniació del Papa l' acabá d' afonar. S' acabaren es diners, i *El Urbión* va fer es batogot. Des seus partidaris uns obriren ets uys, i veren s' abisme aont les havia duys aquell mal homo, abusant de sa seua bona fe i curtedat d' enteniment, treguent de pollaquera lo de s' integridat de sa doctrina; altres seguiren creyant qu' En Pey tenia raó; pero s' ho amagaven, i depart defora deyen

que 's sometien a sa senténcia des Bisbes i de Roma.—Aquest va esser es gran pecat d' En Pey: dur enganada molta de gent bona, acabant per ferlos creure que tots es Bisbes d' Espanya havien feta traició a s' integridat de sa doctrina, que s' eren fets lliberals, axó es, heretjes, i que s' hi heren fetes també ses Sagrades Congregacions Romanes, que son es Tribunals del Papa i de tota l' Església, i que 'l Papa metex també s' era fet lliberal, axó es heretje.

I llavó l' homo com se va veure condemnat per l' Església i sense una creu i trobantse malalt, demostrá ganas de convertirse, i el Bisbe de Barcelona el posá bax de sa direcció d' un relligiós de gran fama, i li passava un tant cada més gens petit. Axí trascorregueren uns quants anys, fins que s' estornell se posá millor, i acabá per treure-se aquell jou, i aquell sant relligiós se va haver de convencer de que qualsevol que vulga rentar es cap a s' ase, pert es temps i es llexiu. En Pey se 'n va anar altra volta de ses seues, i ara está per Madrid, escrivint barbaridats dalt es paperot anticlerical *El País*, com se suposa, sense missa, i *descapellat* de rel.

Axó son es companys qu' ha trobats En Murri devers Madrid.

¡Ja les poreu encoblar plegats! ¡No seria gens bo de dir quin des tres es més dolent!

II

UN CONSEY

D' aquexa història d' En Pey Ordeix es catòlics n' han de treure una lliçó: s' integridat de sa doctrina catòlica es una gran cosa, es el fonament de tot; pero aquexa Integridat no l' han d' anar a cercar més que a s' única font d' ont brolla, que no es cap periódic, sino l' Església Docent, axó es, el Papa i es Bisbes. Aquests i negú més qu' aquests son es Mestres de s' integridat de sa doctrina. Es a n-aquests Mestres i a negú pus que a n-aquests Mestres qu' han d' acudir es catòlics per sebre i aclarir qu' es lliberal i lo no-liberal, lo pur i lo no-pur en Doctrina Catòlica. ¿Que s' integriste es una cosa bona? Prou que sí que hu es, pero s' integriste, no de cap homo ni de cap periódic, sia el qui sia, sino s' integriste del Papa, axó es, creure tot lo que mana 'l Papa, i estar sempre disposats a rebre ab gust i docilitat qualsevol cosa mos vengá del Papa, de manera que may estiguem intranquils sobre si 'l Papa ab sos seus decrets mos contrariará o mos desbaratará lo que noltros volem o desitjam. No hem de voler ni desitjar més que lo que vulga i mani el Papa, segurs seguríssims de que lo que vol i mana 'l Papa es sempre lo millor.

Axó es s' integriste que fa molts d'

anys professa en Revenjoli.

Si dins Espanya no se 'n hagués professat ni se 'n professás d' altre, no hi hauria haguts entre 's catòlics espanyols ets escándols que hi ha haguts, ni haurien donats es disgusts qu' han donats tant sovint a n-el Papa, ni haurien hagudes de sortir de sa boca del Papa certes paraules gravíssimes que no fan gens de favor a n-es qui pretenen esser ets estalons de s' integridat de sa doctrina catòlica dins Espanya, i que n' han hagudes de rebre tantes lliçons i repassons de part des qui l' *Esperit Sant posá per retgir l' Església de Deu*.

Qualcú s' es quexat de que En Revenjoli no parla d' ets integristes dalt *La Aurora*. ¿Els-e basta a n-aqueys tals aquexa remanada?

III

UN BON MIRAY

E-hu es En Pey Ordeix per tots aquells catòlics que volen aprimar massa 's fil en questions de lliberalisme i d' integridat de doctrina. A n-En Pey el dugué a perdre es volerlo aprimar massa. S' arribá a figurar que tenia una missió des metex Esperit Sant que li inspirava directament lo que hi havia que fer per defensar sa doctrina de l' Església axí con pertocava, i com es Bisbes i el Papa no feyen en matèria de lliberalisme lo qu' ell pretenia que s' havia de fer, ompí es seus partidaris de desconfianses respecte des Bisbes i el Papa, acabant per presentarlos com-e venuts a n-el dimoni, com uns lliberals i heretjes rematats.

¿Qui hu dupte que n' hi ha de catòlics encara dins Espanya i fins dins Mallorca, i fins dins Manacor, que pràcticament pretenen sebre'n més que 's Bisbes i que 'l Papa de definir: *aquest es lliberal o dexa d' esserho*. Sí, allá ont el Papa ni es Bisbes no hi veuen lliberalisme, o al manco no hu declaren que n' hi haja, ells n' hi veuen i juren i perjuren que n' hi ha, i tenen per lliberals rematats persones que 'l Papa i es Bisbes tenen i tracten com-e bons catòlics i que acudexen a elles per que 'ls ajudin en coses de l' Església.

Aqueys tan prim-cernuts i prim-siules en matèria de lliberalisme s' haurien de recordar una mica més de s' història tristíssima d' En Pey Ordeix. Ells se posen a sa matèria pendent, per ont En Pey redolá dins s' abisme de s' apostasia, aont se troba fa anys.

¡O catòlics que preteniu tenir es privilegi, s' exclusiua de s' anti-liberalisme, En Pey Ordeix es un bon miray per voltros! ¡Mirauvoshi sovint, si no voleu fer una cuca-vela d' aquelles que s' hi rompen s' ansa des coll!

PARLEMNE UNA MICA D' EN MAURA

D'alguns temps a n-aquexa banda está de moda entre certs catòlics pegar a n-En Maura, presentantlo tan dolent o pitjor que En Canalejas. En Revenjoli vol dir demunt aquest punt lo que hi troba. E-hu vol dir ab tota claredat, esposantse a disgustar qualque amic estimadíssim. Deu m' es testimoni de que no m' inspira res més que l' amor a n-es bé de l' Església i d' Espanya i l' amor a n-el proïsme. Ja sé que a qualcú aquexa declaració farà riayes. No 'n farà a Deu, perque 'm surt del cor, i axó 'm basta.

QUINES SON SES FORSES POLITIQUES D' ESPANYA

En Revenjoli mira En Maura axi com es, ab totes ses seues sobres i minives, ab totes ses seues coses bones i ab tots es seus defectes; i mirá llavó ets altres politics que caplleven dins Espanya: En Canalejas ab tota sa seua tropa democrática anti-clerical, En Moret ab tots es seus lliberals, afamegats i sense cap ni sentener, es carlistes a les ordes de D. Jaume, ets integristes a les ordes del *Siglo Futuro*, es republicans i socialistes, dividits ab una partida de fraccions i estols, si uns dolents, ets altres pitjors. Aquestes son ses forses politics d' Espanya.

2

QUINS PARTITS TENEN PROBABILIDATS DE GOVERNAR?

Quin des partits que hi ha li agrada a n-En Revenjoli per comandar sa nació? Clar está que no li agraden gens ni gota es republicans ni es socialistes, perque no servexen p' es pla ni p' sa muntanya, i d'altra banda están tan dexats de la mà de Deu, que per ara ni perill e-hi ha de que puguen entrar, de que puguen pujar.—A n-En Revenjoli, naturalment, no li cauria gens tort de qu' entrassen es carlistes i se consolidassen a n-es Poder; com li agradaria també de que pujassen ets integristes i poguessen constituir una situació, un govern fort, estable. Seria una alegria grossa axó p' En Revenjoli. Deu n' hi es testimoni. Pero axi com están ara ses coses dins Espanya e-hi ha qu' esperar seriament qu' ara per ara pujin es carlistes o ets integristes a n-es Poder? Seria una bajanada, un' estupidesa esperarho.—De manera qu' ara per ara no podem esperar altres Governes dins Espanya qu' En Maura o En Canalejas o En Moret. Li podem donar ses vottes que volguem, pero d' aquests no sortirem.

3

QUI CONVÉ MÉS A N-ES CATÒLICS QUE GOVERN: EN MAURA, EN MORET O EN CANALEJAS? VALOR DE SA REACCIÓ QUE 'S DOS DE RRERS PROVOQUEN ENKTE 'S CATÒLICS.

Quin d' aqueys tres politics convé més a n-es catòlics que comandi? Quin es manco dolent per l' Església?—Ja 'n sent de curts de vista que diuen que s' estimen més En Canalejas i En Moret perque diuen que, com e més franquemment lliberals, ab sos seus desbarats desperten es catòlics i motiven una reacció catòlica que poria donar es

triunf a l' Església.—Aquesta raó son molts que la donen, pero es una de ses raons més foradades i més fluxes. No negarem que 's desbarats d' En Canalejas i d' En Moret no produequin certa reacció, i despertin cert moviment entre 's catòlics; pero zes estada may sufficient aquexa reacció, aquex moviment per fer triunfar l' Església, sa causa catòlica? Quins desbarats no feu sa Revolució de setembre? No va promoure també una reacció entre 's catòlics? Pero ¿basta aquella reacció per tomar sa Revolució? ¿basta per fer triunfar sa causa catòlica? Quant ni aont es desbarats des revolucionaris han promoguda una reacció sufficient per compondre ses coses? No n' hi ha hagudes a France de revolucions i de desbarats, tants en volgueu? Han produida may sa ditxosa reacció que tot e-hu compongués? Quina nació s' es composta may espenyantse? Veyam, citaume 'n una de nació que se sia composta de resultes d' espenyarsel.—De manera que fins aquí es desbarats des revolucionaris no han servit may més que per espenyatho més, per afonarho més; no han servit may per fer alzar sa coa a n-es catòlics lo sufficient per aqueys triunfar i destronar sa Revolució.—De manera que 's desbarats que puguen fer En Canalejas o En Moret no es gens probable que servesquen per dur es triunf de sa causa catòlica, sino per dexarla més malament que no está, per posar ses coses pitjor.—Que En Maura no feya a n-es Poder tot es bé que 's catòlics voldrien? Conforme; pero ¿i En Moret i En Canalejas que fan? Fan tot es be que 's catòlics demanen? Fan tant com En Maura? Aquests decrets d' En Canalejas sobre 's signes exteriors des temples d' ets herejes i lo qu' ha dit que vol fer sobre freres i monjes i escoles, ¿e-hi hauria fet En Maura? Ha dit may En Maura que volgués posar sa llibertat de cultes i menar assocats es freres com deya En Moret que hu faria? Com, idó, pot esser millor per l' Església que comandin En Canalejas o En Moret que no En Maura? Com no ha d' esser evident que convé més a l' Església que govern En Maura que no aquells altres dos? Jo lo que sé cert, i no hi haurá negú que s' atrevesca a desmentirme, que a Roma, a n-el Vaticá tenen una gran confiança ab En Maura, que consideren qu' es una gran sort per l' Església d' Espanya que govern En Maura. Sí, a n-el Vaticá s' estimen molt més que govern En Maura que no aquells altres dos politics.—Axó ja 's hauria de bastar a n-es catòlics per reflexionar una mica més, i fentse càrrec de sa verdadera situació de ses coses d' Espanya, formar un concepte més just d' En Maura.

4

QUE VOL DIR S'ODI A MORT QUE SA REVOLUCIÓ TÉ A N-EN MAURA?

Pero hi ha una altra cosa, si importa, més significativa encara, i es s' odi que sa Revolució té a n-En Maura. Qui no hu veu i no hu toca ab se mans qu' avuy per avuy sa Revolució té un odi més gros a n-En Maura que no a n-es carlistes i a n-ets integristes? Axó es un fet que no 's pot negar.—Ara hé ¿no havien dit sempre 's integristes que sa Revolució may s' erra ab sos seus odis, que va ajuda a n-es qui li

ajuden, i fa guerra a n-es qui n' hi fan; i que, per acertar en sos nostros judicis, lo més curt es tenir per dolent lo que ella té per bo, i per bo lo qu' ella té per dolent? Axó havien dit sempre ets integristes. Apliquem, idó, aquexa doctrina a n-es nostro casi si sa Revolució avuy per avuy qui odia més i a n-e qui fa més guerra, es a n-En Maura ¿per que es axó? Será perque En Maura fassa sa causa de sa Revolució? No, tot lo contrari. Es perque En Maura avuy per avuy es, de totes ses forses politiques d' Espanya, qui fa més nosa a sa Revolució, qui li posa més terra a s' escudella, qui la captura més.—Ara bé, ¿qu' es lo que pertoca fer a n-es catòlics ara per ara? ¿Unirse ab sos revolucionaris per pegar a n-En Maura, per llevarli sa forsa, per afonarho? ¿Es catòlics units ab sa Revolució per fer mal a s' inimic més gros de sa Revolució? ¿Que diu qualcú que no es ver qu' En Maura siga cap inimic de sa Revolució? Si, n' hi ha que hu diuen, però sa Revolució los desment; sa Revolució té En Maura p' es seu inimic més gros dins Espanya; i sa Revolució no s' engana may, no s' es enganada may en conèxer quins son ets seus amics i ets seus inimics. Tant e-hu haguessen conegut, tan e-hu coneguessen es catòlics!

5

EN MAURA UNIT AB EN CANALEJAS? SE NECESSITEN DOS PARTITS MONARQUICS TURNANTS?

Pero En Maura, diuen altres, está unit ab En Canalejas, li fa costat. Axó es un' altra raó foradada, sense gens de forsa. ¿Que convé més a l' Església i l' Espanya: que continui s' actual monarquia o que venga sa Revolució? Si sa cayguda d' aquexa monarquia havia de dur es triunf de sa causa catòlica, e-hi hauria lloc a dir: que venga sa Revolució. Pero ¿de que servi sa cayguda de D.ª Elisabet II? ¿Servi per fer triunfar sa causa catòlica? Si no servi per axó sa cayguda de D.ª Elisabet ¿e-hi serviria sa de D. Anfós XIII? ¿Qui s' atrevirá a sostenirho? De manera que qualsevol catòlic i espanyol reflexiu, que, pèns ab so cap i no ab sos peus, ha de dir: més val que seguezca aquexa monarquia que tenim, que no que venga sa Revolució.—Ara bé, per sostenirse sa monarquia, donats ets element politics que hi ha dins Espanya, se necessiten dos partits turnants per comandar. Si no més n' hi hagués un, es d' En Maura, acabarien ets altres elements, que no son d' En Maura, per anarse 'n ab sos revolucionaris, que va esser lo que succeí l' any 68 bax des reynat de D.ª Elisabet, qu' aquesta Senyora se quedá just ab sa fracció moderada d' En Gonzalez Brabo. Aquest presentá com voldrien molts ara que hu fés En Maura, sa batalla a la Revolució, pero una batalla a tota ultransa, que sa Revolució acceptá, axó es, es progresistes, demócrates i sa majoria d' ets elements de l' *Unió Lliberal*. I ¿que succeí? Que 's altres elements conservadors que no eren d' En Gonzalez Brabo, i sa majoria de sa nació miraren es bous desde sa batrera, i sa Revolució capdellá es Govern, i la Reyna hagué de fogir. Aquest va eser es resultat que 's va obtenir d' haver volgut donar a la batalla sa batalla a sa Revolució; aquest seria sens dupte es resultat que s' ob-

tendria ara si un Govern s' afansás a donarla com molts de curts de vista demanen i voldrien.—De manera que 's necessiten dos partits turnants dins sa monarquia per governar, per porerse sostenir sa monarquia, i axi fer un bé a l' Església i a l' Espanya. Si 's necessiten es dos partits, i a Espanya només n' hi ha un de fort, es conservador, i s' altre, es lliberal, está desgavellat, ¿quina cosa més netural que 's cap d'aquell partit fassa qualque cosa per que s' organisi s' altre, per que s' altre se posi en situació de governar? ¿que té d' estrány que fassa qualque cosa per que s' altre puga aguantarse més o manco a n-es Poder? ¿No demana axó tal volta es metex bé d' Espanya i fins es bé de l' Espanya, en quant ab axó s' evita la Revolució?—Ara bé, axó es tot es costat qu' En Maura fa a n-En Canalejas.

6

QU' ES AXÓ DE QU' EN MAURA CONSOLIDARÁ LO QUE FASSA EN CANALEJAS? ES VERTADER SENTIT D' AXÓ.

Pero En Maura, diuen altres, ha promés consolidar lo que fassa En Canalejas, fins i tot lo que siga, contrari a ses conviccions, com e-hu feyen En Cánoves i En Silvela ab lo des Governes lliberals. Axó ha escandalisada molta de gent, a n-es nostro entendre, sense motiu. Molts s' han figurat qu' axó volia dir qu' En Maura donari per ben fet tot quant fassa En Canalejas, inclús ses Reals Ordes sobre signes exteriors des temples de cultes disidents i ordes relligioses. En Maura no ha dit res d' axó, sino que 's referia a ses lleys que 's posin a 's temps des Govern d' En Canalejas. I aquexes lleys no les posará En Canalejas, sino ses Corts, axó es, es Senat y es Congrés, es a dir, que s' han de discutir primer ab tota amplitut i s' han de votar. ¿Ha dit may En Maura que no volgués discutir es projectes de ley que presentás En Canalejas? ¿Ha dit may que no hi volgués fer la cuantia? Tot lo contrari; ha dit que les discutirien tot lo que fos del cas. ¿No va dir ell dins ses Corts la derraria de 1906 quant es lliberals proposaven aquella ley contra ses Ordes Relligioses, ¿no les va dir que tal ley no passaria? Ell la va fer impossible, com e-hi farà qualsevol que no li agradi ab sa forsa que té a n-es Congrés i a n-es Senat. No es capás En Canalejas de fer surar cap ley que no agridi a n-En Maura ¿Ha dit En Maura que li agradará qualsevol projecte de ley que present En Canalejas? May e-hu ha dit, ni 's pot coletgir de res qu' haja dit. Va dir solament que acceptaria ses lleys votades en Corts, en que sien contraries a les seues conviccions. Per exemple, la ley del súfragi universal, la ley del Jurat, eren contraries a les conviccions del partit conservador. Se votaren en temps des lliberals. ¿Les havien de llevar es conservadors com tornaren pujar? ¿Havien de repetir lo que succeia en temps de D.ª Elisabet II que 's progresistes tenien una constitució i unes lleys i es moderats tenien un altre constitució i unes altres lleys; i pujaven es progresistes, i jvenga a capgirarho tot posant sa seua Constitució i ses seues lleys; i llavó queyen aquells i pujaven es moderats, i jvenga a llevar aquella constitució i aquelles lleys i a posar sa cons-

titució i ses lleys des moderats! Quins resultats donaven tantes de mudadisses i capgirells? Es resultat va esser sa Revolució de setembre. En Cánovas va desterrar axó de dins Espanya, i sa constitució de 1876 ab tots es seus defectes es sa qu' ha durat més dins Espanya i sa que ha donats majors beneficis a sa nació, s' entén, de ses constitucions des sistema representatiu inaugurat a Cadiz l' any 1812. Es un bé o no qu' ara no hi haja aquella mudadissa de lleys i constitucions que hi havia primer? Jo crec qu' es un bé. Idó axó i no res pus qu' axó es lo qu' En Maura ha dit derrerament que faria respecte de ses lleys votades en Corts. Que d' aquexes lleys n' hi pot haver de dolentes? Doncs lo que s' ha de fer, aturar que fals lleys s' arribin a votar. I qui hu dupa que n' Maura, si sa gent bona li fa costat, pot aturar de que fals projectes de ley arribin a piec? No aturá tal volta de que hi arribás la que 's liberals volien posar l' any 1906 contra ses Ordes Reiligioses?

QUE PERTOCA FER

AB EN MAURA

De tot axó resulta qu' En Maura es, de tots es Governos possibles ara per ara dins Espanya, es qui oferex manco inconvenients, es manco dolent, es qui encara convé més a l' Església i a n'es catòlics. Per lo metex es catòlics están a n-es cas, no de fer ab sos revolucionaris i inimics de l' Església la guerra a n-En Maura, sino qu' están a n-es cas de fer costat a n-En Maura contra 's revolucionaris i ets inimics de l' Església. Que gonyarien es catòlics esfondrant En Maura? Aont trobarien cap altra polític de talla i ab aptitud per governar, que pugá ni vulga plantar cara a sa Revolució com En Maura? Que guanyarien es catòlics d' inutilisar En Maura? Aont en teniem cap de polític per posar en lloc seu, qu' oferisca més garantias qu' ell? No basta dir: En Maura té tal o qual defecte. A veure aont n' hi ha cap que n' tenga manco qu' ell i qu' estiga en aptitud de porer formar Govern?—E-hi haurá negú que tenga dos dits de seny, que, parlant formal i seriament, s' atrevesca a sostenir qu' En Canalejas o Moret estiguen més ben disposats a favor de l' Església que no En Maura? Sí; ¡que s' hi mirin molt es catòlics ab so anar contra En Maura! ¡que vejen qui favorexen directament fent la guerra a n-En Maura! ¡favorexen sa Revolució, favorexen ets inimics des frares i ses monjes, ets inimics de l' Església! ¡Ay d' aquells que favorexen tan mala gent per anar cuontra En Maura! ¡Vendrá dia que hu plorarán ab llágrimas de sanc.

Axó es lo que diu En Revenjoli a tots es catòlics; axó es lo que diu ab so cor demunt sa má, no per cap interés ni mira humana. En Revenjoli no deu a n-En Maura cap favor personal, ni n' hi ha demanat un qu' es un, ni n' hi demanará cap may, mentres Deu no 'l dex de la má.

En Revenjoli ab tot axó qu' ha dit, no ha fet més qu' apuntar idees; i está ben preparat per sostenir una polémica sobre cada una d' aquexes idees qu' ha tocades. De manera que 's qui vaja endarrer de discutir, pot sortir a 's mitx en voler; qu' En Revenjoli no se fará esperar; no li han tocat may, que no haja ballat.

Politica obrera

Tornem a n' aquest asunto. En «El Obrero Blear» de di: sapte passat hi lletgim un article desgavallat com tots es seus—que es una verdadera palinodia.

En l' article *Los obreros y la política* del nombre 441, i en el titulat *El Socialismo progresu* del nombre 442, se cantava victoria porque els vagistes de Bilbao, gracias a sa política socialista, contaven ab sa protecció de s' ajuntament d' aquella ciutat i des govern. Així—deyen—els minaires de Bilbao heurán viscut un parey de mesos sense treballar! ¡Vivre sense treballar! vet' aquí l' ideal des panxistes de se Democracia Social!

Pero ara tot ha mudat; ¡lo que vá d' ahir a avuy! en l' article *La suspensión de garantias*, tot son llamps i pestes contra En Canalejas; es que ara están baix des pes de se derrota més vergonyosa. En Perezagua, es taverner socialista de Bilbao, el company que menja formatge de vint pessetes (!) es Kilo, es cacic des minaires roijos, ha anat aperduat una partida de dies; sa vaga general de Zaragoza i sa de Barcelona han fracassat, i es govern, devant ses atrocitats des obrers

desesperats, ha tengut que suspendre ses garantias constitucionals a Bilbao.

I vet' aquí desfeta sa gran vaga en que tantes esperansas tenien es socialistes.

Pero si hi ha haguts molts d' obrers qu' han sofrit i sofrirán de desbarat d' una vaga sense plá determinat i sense reivindicacions justes i precisas, ya n' hi ha des cap-pares qu' heurán fet es seu agost, en Perezagua heurá venut molt de vi batiat i haurá aplegat per continuar menjant formatge de vint pessetes es Kilo. En Pau Iglesias, de tornada de Copenhague, després d' una temporada de *jolgorio*, heurá quedat ben satisfet, porque —com ell diu—no importa qu' es obrers passim fam; lo qu' interessa es du' sa república, fer impossible es regim actual.

I ets obrers socialistes ¿no se preguntén, al menys, com es qu' es seu leader, era ahir tant contrari a n' es republicans, i avui es tan amic seu? ¿Perqué será?

El Obrero Blear té sa paraula; pero sembla mut. Té massa porqueria que posar demunt ses seus columnes, per tenir temps de parlar de lo que pot interessar a n' es obrers.

PETITORY

SECCIÓN LOCAL

Las Cuevas dels Hams

El martes de esta semana verificóse la solemne inauguración de las hermosas cuevas *dels Hams* y la bendición de la maquina eléctrica que suministra el alumbrado a aquellas obscuras y maravillosas profundidades.

Asistieron al acto los periodistas de Palma; Domenech, por *La Tarde*; Palmer, por *La Ultima Hora*; Ferrer por *La Almudaina* y Verger por el *Correo de Mallorca*. Además de los periodistas asistieron también el Rdo. D. Antonio José Pont, Pbro. el noble señor D. Mariano de Oleza acompañado de su distinguida esposa D.ª Maria de España y sus hijas D.ª Ana y D.ª Luisa, D. Bernardo Pujadas, el Rdo. Superior de los Dominicos de ésta, P. Benito Riera, el Rdo. P. Vicente Cifre, Dominico, que se halla de paso en Manacor, el Pbro. D. Pedro Colóm, adscrito a la Catedral, el Sr. Alcalde accidental D. Bartolomé Marcó y toda la familia del propietario de las Cuevas Sr. Caldentey y varias otras personas amigas.

El P. Superior de los Dominicos situado con todos los presentes junto a la *Cova Redona* verificó la bendición con las rúbricas prescritas.

El acto de la inauguración se hizo entregando el honorable *L' amo En Llorens* las llaves de la verja de hierro que da entrada a las Cuevas al Sr. Alcalde quien abrió la verja entrando todos los invitados a hacer la visita de las maravillas allí encerradas.

A la salida sirvióse un exquisito lunch en cuyo acto el octogenario Sr. Caldentey emocionado agradeció a todos su asistencia.

Ricibió la familia Caldentey calurosas felicitaciones.

Las citadas Cuevas se llaman *dels Hams* por suponer que servian antiguamente de refugio a los pescadores que arreglaban allí sus palangres, como lo hacen creer los restos de utensilios de pescadores allí encontrados.

Fueron descubiertas el 2 de Marzo de 1907.

Las lámparas que alumbran cada una de las principales salas son de 600 a 1,000 bujías. La corriente eléctrica es producida por un salto de agua de 25 metros.

El estanque que recoge el agua sacada por un molino es aproximadamente de 30 m. de largo, por 17 de ancho y 1'80 de profundidad.

La máquina eléctrica montada por el Rdo P. Lorenzo Caldentey, hijo del propietario, tiene una potencia de 6,5 Kilovats y la turbina Francis de 10 caballos H. P. da 1.400 revoluciones por minuto.

Las salas en que se dividen las cuevas *dels Hams* son 21, cuyos nombres son los siguientes: L' aparición, Les primeras visiones, Pelau imperial, Passatge de les antorches, Cementeri de les fades, Desert dels hermitans, Cami d' Egipte, Ciutat de Venecia, Estany de la columna, Trench d' auba, Paradís, Porta del cel, Serra de les neus, Escala d' el castell, Camps dels cavallers, Ayguas encantades, Trosos de cel, Mina, Jardí del brollador, Sala angélica, y Vall de les delicias.

Una galería muy bien arreglada y cómoda de 112 metros de longitud une entre sí las 21 salas de espléndida y virginal belleza.

Reiteramos a la familia Caldentey nuestra felicitación, en particular a nuestro muy querido amigo el infatigable y simpático descubridor D. Pedro, quien ha vistos coronados sns sudores y esfuerzos con éxito tan brillante.

Un banquete

A las dos y media de la tarde del domingo último y en la acreditada fonda de «Ca na Pasta» de nuestro puerto obsequió la Juventud Conservadora de Manacor a la de Palma con un suculento banquete. De la capital vinieron D. Bartolomé Fons, Presidente, y los señores Vives, Matheu, Fiol, Orlandis, Cavaller y otros; fueron recibidos en la estación por el exalcalde D. Mateo Boned, la Junta de Juventud Conservadora de ésta y multitud de socios.

Dirigióse luego la comitiva a la Peña en donde les esperaban el Sr. Escalera, presidente del Comité local, el Sr. Vallierpi presidente de la Sociedad y buen número de correligionarios. Sirvióse un refresco.

Una vez trasladados al puerto tuvo lugar el banquete en el que tomaron parte unos 50 comensales, reinando la mayor alegría y entusiasmo. Al final se iniciaron los brindis y los discursos.

D. Bartolomé Vallespir, Presidente de la Peña de Manacor, saluda a los palmesanos y propone se nombre presidente honorario de la Juventud de Manacor a D. Enrique Vives por haber ayudado a salvar al Jefe, Antonio Maura en la barbara agresión de que fué objeto no ha mucho en Barcelona.

El Secretario de la Juventud de Manacor D. Adrés Riera saluda también a los palmesanos y anima a todos a un trabajo constante y activo.

D. Bartolomé Fons saluda a la Juventud de Manacor y la felicita por el acto en nombre propio y en el de D. Manuel Guap.

D. Enrique Vives lee una carta del socio palmesano D. Antonio Mulet y agradece la proposición del Sr. Vallespir.

Por fin se acuerda por unanimidad telegrafiar su adhesión a los Srs. Maura y Guap y visitar al Jefe local D. Juan Amer en su magnífico chalet de este puerto.

Después de esta visita se dirigen todos a las cuevas *dels Hams* y alguien indica el proyecto de organizar la Juventud de Palma una excursión a dichas Cuevas invitando al Comité de aquella ciudad y al Sr. Maura.

Esta semana hemos tenido abundantes lluvias y tempestad, casi todos los días.

Mañana se celebrará en esta villa la tradicional feria de Septiembre, que es de todas las del año la más concurrida e importante.

El precio de la almendra sigue estacionado en la rebaja que sufrió la semana pasada.

Correspondencia

Hemos recibido para publicarlo un suelto cuyo título es «Encantamiento de una doncella».

Al Señor que haya tenido la humorada de mandarnos tal suelto le debemos advertir, que escritos de tal carácter no debe enviarlos a nuestro semanario que no se mete en esos laberintos e intringulis de encantamientos de doncellas.

CULTOS

EN SAN VICENTE

Domingo 18. Mías como de costumbre. A las 10 misa de Dominica con sermón por D. P. Domenge. A la tarde actos de coro y Rosario.

Lunes 19. Ejercicio de San José. Sábado 24. Continuan los quince sábados del Rosario.

Se desea

Alquilar un molino de viento en buenas condiciones. En esta imprenta informarán.

Un paseo delicioso

En un famoso monasterio vivía un sacerdote á quien amaba todo el mundo.

Era el árbitro de toda la parroquia en las muchas diferencias, disensiones, etc., que ocurren á veces hasta en las familias y sociedades mejor reguladas.

Cierta día emprendió un viaje de casi tres millas para visitar á un sacerdote de las cercanías, que estaba muy enfermo. Después de haber conversado con su amigo por algún tiempo, se despidió de él, aprovechando la frescura de la tarde, y dirigió sus pasos hacia el monasterio. No bien había dejado la casa parroquial, se encontró con una mujer que reconoció al punto como una de las vecinas de su propia aldea.

—¡Buenas tardes! tenga S. R!—dijo la mujer.—¡Qué gusto para mí el haber encontrado á usted! Y nos queda aún bastante camino que hacer. No creo le disgustará á usted el tenerme por compañera.

—¡No faltaba más! Al contrario; placer me da la compañía de usted.

Después de haber caminado juntos por algunos momentos y en silencio, la mujer dirigió una furtiva mirada al rostro apacible y sereno de su venerable compañero; luego irguió la cabeza y empezó á decirle.

—¡Oh! ¿No sabe S. R. en qué estaba yo pensando?... Pensaba que de todas las mujeres regañosas y que no sirven para nada, María Calipy, mi vecina, debe ser la peor. ¿La conoce usted, Padre?

—No, señora.—respondió el sacerdote;—habrá debido llegar á la aldea hace poco.

—No, señor, hace bastante que se encuentra en medio de nosotras—replicó ella.—Es hija del viejo Tadeo. ¿Lo conoce Su Reverencia?

—Sí, muy bien lo conosco.
—Pues yo no sé cómo un hombre tan decente, puede tener una hija tan picara. Su lengua no está quieta; siempre se me nea cortando...

—¡Oh! Si eso es así—dijo con calma el sacerdote—no podemos hacer nada mejor que rezar el rosario por la pobre mujer, á fin de que se enmiende cuanto antes. En el nombre del Padre y del Hi-

jo y del Espíritu Santo...

Y lo fueron rezando todo, recorriendo los quince misterios.

Al concluirlo, ya habían andando la tercera parte del camino. Mas tan pronto como el sacerdote hubo hecho la señal de la Cruz, reanudó la mujer el hilo de la conversación, y prosiguió:

—Esto ya no se puede sufrir, con permiso de S. R. ¡Y pensar que la debo tener tan cerca de mi casa! De veras que no entiendo cómo puede aguantarla su marido.

—Malo, muy malo, se soltó diciendo el sacerdote—¡Vamos! Lo mejor que podemos hacer, si no me equivoco, es rezar otro rosario para Ud. y el marido de esa mujer, para que ambos podáis sufrirla con paciencia. En el nombre de Padre y del Hijo y del Espíritu Santo...

Y de nuevo rezaron todo el rosario.

Ahora ya tenían recorridas dos terceras partes del camino. Y bien que se sintiese algo mortificada la murmuradora, dijo para sus adentros:

—Sea lo que fuere, bastante tiempo me queda aún para desembucharlo todo. Tal vez no se me presente otra ocasión de quejarme de ella. Y así continuó.

Y los pobres niños inocentes ¿no sabe S. R. que andan desahogados y hechos una lástima de la mañana á la noche? Es un pecado y una vergüenza para ella, el tener tan poco cuidado de los hijos de sus entrañas.

—¿Tiene hijos?—preguntó el sacerdote.

—Cinco, Reverendo.

—Pues entonces, no podemos hacer nada mejor que rezar un rosario por los pobres niños. En el nombre del Padre y del Hijo y del Espíritu Santo,.....

Cuando llegaron á la última Ave María, ya se divisaba la casa de la murmuradora.

—Ahora creo que podemos separarnos—dijo el buen cura. La primera vez que nos encontremos en el camino, espero que será nuestro paseo tan agradable como el que hemos tenido. Hemos pasado una buena hora rezando, señora Docney.

La mujer le hizo una reverencia, y con un guiño de ojos, le dijo:

—¿Quién sabe, padre? Apuesto que

ese rezo ha tenido por objeto hacerme callar la boca.

El sacerdote se sonrió y siguió su camino; la mujer se quedó mirándolo, hasta que hubo desaparecido de su vista.

De La Lectura Popular

Del natural

—¡Amigo D. Zoilo! ¿Usted por acá? ¿Cómo está usted?

—Bueno, gracias, ¿y usted?

—Bueno también, gracias.

—¿Y la señora?

—Buena, ¿y la de usted?

—Bueua, ¿y los pequeñuelos?

—Buenos, ¿y el viaje?

—Muy bueno, ¿y por acá qué hay de bueno?

—¿De bueno?... psch... de bueno... ya sabe usted que el poeta dijo aquello de... «Bueno es el mundo, bueno, bueno, bueno».

—Vaya, adiós, celebro ver á usted tan bueno».

—¡Ah!, oiga usted, D. Rufo, ¿le va usted ahí por casualidad así como... como dieciséis ó veinte reales?...

—(¡¡¡Malol!!)

Tipografía LA AURORA

CUEVAS DELS HAMS

MANACOR—Mallorca

Precio de entrada

Una ó dos personas, 5 pesetas.

Por cada persona que se añada, 2'50 pesetas.

Por niños menores de 10 años, que no sean de pecho se abonará, 1'25 pesetas por cada uno.

2 carruajes gratis á llegada de trenes

HAY PARA VENDER

varios toneles de roble de cabida de 200 ó 210 cuartines cada uno.

Informarán Plaza del Convento, 2.-Manacor

Cocina "LA ECONÓMICA,"

Son las mejores por ser las más cómodas, las que consumen menos y las más baratas.

Se hallan de venta en la cerrajería de

Francisco Vadell Ramonell

Plaza de la Iglesia número 6

Mallorca Manacor

Esta casa ofrece además tuberías de todas clases, con gran rebaja de precios.

Ventas al contado y á plazos.

Disponible

No más calenturas!

¡Nada se cobra si no se cura!

A los pocos días de usar las PÍLDORAS FEBRÍFUGAS BOSCH desaparecen por completo las fiebres intermitentes, tercianas, cuartanas, y toda clase de calenturas por fuertes y rebeldes que sean. Éxito alcanzado de curaciones sin que reaparezcan es la mejor garantía. Caja 4 pesetas.

Se entregará GRATIS una caja de nuestras pildoras febrífugas á los señores médicos que lo soliciten del autor.

FARMACIA «BOSCH», MANACOR

De venta en Palma: Farmacia de don Juan Valenzuela, Centro Farmacéutico y principales farmacias.

“La Central,”

Sombrerería de

Juan Gual

En este establecimiento se encontrarán sombreros de todas clases á los siguientes precios:

Sombreros de fieltro de 2 á 12 pesetas; sombreros para sacerdote de 8 á 25 id; hongos de 6 á 12 id; gorras de 1 á 4 pesetas.

PLAZA DEL CONDE DE SALLEN, 2

Manacor

Juan Ticoulat

Cirujano Dentista

Estará en Manacor todos los domingos

Plaza de Weyler 2, piso 2.º

En Palma, Calle Colon, 64 pral.

Horas de consulta: de 7 á 1 y de 2 á 4